

DÖRTLÜYÜ YAKMAK...

Sıkça karşılaştığımız bir tablodur anlatacağıımız. İşlek bir sokağın ya da caddenin araç akışı birden tıkanır. Merak edip ileriye doğru bakarsınız. Bir araç dörtlü lambalarını yakmış, sokağın ya da caddenin geçilebilecek tek şeridini kapatmıştır. Çok olağanüstü bir durum olmalıdır diye düşünürsünüz...

Az sonra da olağanüstü ve ivedi durum aydınlanır! Dörtlüsünü yakıp yolu kapatmış sürücümüz yan taraftaki büfeden aldığı sigaranın naylon kapağını soyup yere savurarak otomobiline doğru ilerlemektedir. Otomobilini durdurduğu yerin on on beş metre ilerisinde ise aracını rahatça park edebileceği bir kaldırım kenarı olduğunu görürsünüz. Zahmet edip oraya bırakmamış, zahmet edip on on beş metre yürümeyi göze almamıştır beyimiz. Aracının dörtlüsünü yakarak kendine kuraldışı olma ayrıcalığı tanımıştır.

Cins ayrımı yoktur dörtlü yakmanın... Aracını trafik akışını durduracak biçimde ya da ikinci, hatta üçüncü şeritte durarak yolu yandan geçilmez duruma getirmiş sürücümüz bayan da olabilmektedir. Bu, belki daha da sıkça görülebilecek bir durumdur. Caddenin yanındaki bir bankamatikten para çekmiştir, ya da bir tanışa beş dakika uğramıştır; belki oradaki dükkâna ödemesi gereken bir parayı verip çıkmıştır.

Dörtlüsünü yakıp kendi şerefine trafiği durdurmuş sürücümüz bayan ise, işiniz daha zordur. Sürücümüz aracına bindiğinde, aracının motorunu çalıştırmadan önce aynasına bakacak, kâhkülünü ya da türbanını düzeltecek, dudağının rujunu gözden geçirip belki yenileyecek, arkadaki araca doğru bir göz atarak dikkat çekip çekmemiş olduğunu kontrol edecektir. Bayan sürücümüzün aracını durdurduğu yerin az ilerisinde uygun bir park yeri bulunabilme olasılığı da oldukça yüksektir...

Dörtlü yakmak, araç durdurup trafik akışını durdurma hakkını topluma duyurma durumu dışında da gerçekleşebilmektedir. Bulvarın, caddenin yoğun araç karmaşası içinde bir aracın dörtlüsünü yatarak korna çalıp hiddet ve öfkeyle ilerlediği görülür kimi zaman da... Bakarsınız... Ne bir yaralı görülmektedir, aracın içinde, ne de ağır hasta. Araç sürücümüz trafiğin ağır aksak akışına sinirlenmiş, kendisini toplumun üstünde ve ayrıcalıklı bir varlık olarak kavramanın üstünlüğünü aracının lambalarına, ayağının altındaki gaz pedalına yükleyerek, savulun ben geliyorum, kural mural dinlemem, önüme çıkanın da (...) demektedir.

Bu aracın sıkça uzun farlarını yakarak, kornasını çalarak tüm araç kalabalığına ve sürücülerine posta attığını açıkça duyurduğu gözlenebilecektir.

Hareket halinde yakılmış dörtlünün, şerit değiştirmede, öndeki aracın yoluna burnunu sokup onun hareket alanını ele geçirmede, kimi kenardaki kaldırım ya da toprak alanına çıkıp yeniden yola dönmekte sorgulanamaz bir hareket serbestliğe sağladığı yadsınamaz bir gerçekliktir.

Dörtlü yakmak, bilinen kuralların kendisi için geçerli olamayacağını duyurmak ya da toplumsal sorumluluklardan arınmış olmakla eş anlamlı bir davranış biçimi olarak sıkça görülmektedir ülkemiz kent yaşamında...

Dörtlü yakma eyleminin ülke çapında en çok gözleendiği yer de, başkentimiz Ankara olmalıdır...

Olay bir trafik olgusu olarak kendini gösterdiğinde, topluma ulaşım ve iletişim sorunu olarak yansıyor olmakla birlikte, araç işleyişi dışına çıktığında daha büyük karmaşalara yol açabilmektedir.

Çağımız keşmekeşi içinde, belli sorumlu yerlerde bulunan insanların kendi içinde buldukları kimi yasal çerçeveyi, alışlageldik uygulamaları hiçe sayarak günlük yaşamı kendi istedikleri doğrultuda yeniden düzenlemeye, bunun için de herkesi ve her şeyi yerinden etme, savurma, değiştirme, parçalama hakkını kendinde

bulduklarında ortaya çıkan tablo, böyle bir durumun kültüre ve politikaya yansımaları olarak tanımlanabilir...

“Dönlü yakma” eylemi ve ruh durumu, toplumsal gerçekliğimiz açısından birçok çoğul anlamı arkasında taşıyan bir metafor olarak değerlendirilebilir.

En başta da Orta Çağ’ın derebeycikler düzeninden bir zamanlar çağdaş toplum göstergesi sayılan “eşit, kardeş, hür yurttaşlar topluluğu” durumuna geçilememiş olmanın bir göstergesi sayılabilir.

Günümüzün kimi büyük siyasal davalarında, toplumun geleceğini etkileyen, orman alanlarının satışında, özelleştirmelere temel olacak yasal düzenlemelerde de bazı yöneticilerimiz, politikacılarımız, hatta kimi hukukçularımız sıkça dönlü yakmaktadırlar sanki; ne dersiniz?

alperakcam@gmail.com